

dr hab. Ireneusz Kraś prof. UJK
Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji
Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Kielce, 10 stycznia 2017 r.

UNIwersytet im. A. Mickiewicza Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa	
Wpł. dn.	12-01-2017
NR	

RECENZJA

osiągnięć naukowych

**Pana dr Adama Szymaniaka sporządzona w ramach postępowania
habilitacyjnego w dziedzinie nauk
społecznych w dyscyplinie nauk o polityce**

I. Wymóg uzyskania stopnia naukowego doktora

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zm.) artykuł 16 ustęp 1 „Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną”.

Pan dr Adam Szymaniak jest adiunktem zatrudnionym w pełnym wymiarze na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskał na podstawie rozprawy pt. *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w procesie transformacji ustrojowej w Polsce*. Publiczna obrona pracy doktorskiej odbyła się w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu dnia 7 lipca 2000 r. Promotorem rozprawy w przewodzie doktorskim był Pan prof. dr hab. Zdzisław Puślecki, tym samym doktorant otrzymał solidne podstawy do prowadzenia badań w zakresie nauk o polityce. Recenzentami pracy byli Panowie prof. zw. dr hab. Bogdan Koszel (UAM) i prof. zw. dr hab. Adam Gwiazda (UG). W ten sposób został spełniony pierwszy z ustawowych wymogów uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce.

Habilitant występuje o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce zgodnie z rozporządzeniem

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. nr 179, poz. 1065). Zakres oceny aktywności dr Adama Szymaniaka zgodnie z rozporządzeniem z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165) zostanie podzielony na dwie części. Pierwsza dotyczy osiągnięć naukowo-badawczych, druga jest związana z oceną dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej. W takiej to kolejności zostanie oceniona aktywność Habilitanta.

II. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta

2.1. Osiągnięcie naukowe wskazane jako podstawa do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego

Główne osiągnięcie naukowo-badawcze wskazane przez Pana dr Adama Szymaniaka w staraniach o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce stanowi cykl publikacji pt. *Polityka państwa wobec bezpośrednich inwestycji zagranicznych*. Przedstawiony przez Habilitanta cykl publikacji obejmuje: monografię *Kapitał zagraniczny w Polsce. Uwarunkowania napływu i działalności*, (2001, ss. 176), współautorstwo monografii *Usługi we wzroście konkurencyjności Unii Europejskiej*, (2010, ss. 315), pracę zbiorową pod redakcją naukową *Globalizacja usług. Outsourcing, offshoring i shared services centers* (2007, ss. 432), 23 artykuły w pracach zbiorowych (jeden artykuł napisany w języku angielskim), 5 artykułów w czasopismach naukowych. Na uwagę zasługują artykuły opublikowane w „Przeglądzie Zachodnim” i „Przeglądzie Politologicznym”, które należy zaliczyć do prestiżowych polskich czasopism naukowych. W sumie wg Autora na cykl publikacji składa się 31 pozycji. Przedstawione publikacje ukazały się w latach 1999-2013.

Nie można jednak zaliczyć do cyklu publikacji dotyczących uzyskania stopnia doktora habilitowanego pozycji *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w polskim sektorze rolno-spożywczym* [w:] *Rolnictwo polskie w obliczu integracji z Unią Europejską*, M. Walkowski (red.), Wyd. Nauk. INPiD, Poznań 1999 dlatego, że została ona wydana przed uzyskaniem stopnia doktora w 2000 r. Zatem cykl publikacji po korekcie składa się z 30 pozycji. Prowadząc badania Habilitant wykazał się samodzielnością, co znajduje potwierdzenie w przedstawionych publikacjach. Z 30 publikacji jedynie jedna (2010) stanowi współautorstwo. Nie została ona jednak udokumentowana przez Autora stosownym oświadczeniem, w którym przedstawiłby

zakres działań jakie zrealizował przy redagowaniu publikacji. Został jedynie określony jego procentowy udział na 35% (autoreferat s. 5). Również należało zadbać o podobne zaświadczenia ze strony współautorów.

Pewnej korekty w odniesieniu do cyklu publikacji wymagałaby kwestia zastosowania metod badawczych. O ile Habilitant wskazał, że do cyklu publikacji zastosował metodę ilościową, historyczną, instytucjonalno-prawną oraz komparatystyczną (autoreferat s. 10-11), to nie wyartykułował innych metod jakie zostały zastosowane przez Niego w celu osiągnięcia założonego celu badań jakim była analiza wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań oraz działalności inwestorów zagranicznych (autoreferat s. 5). Należało jeszcze wyartykułować istotne z punktu widzenia nauk o polityce metody: systemową i decyzyjną. Metoda systemowa umożliwiała zbadanie wpływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych na system gospodarczy w Polsce. Ukazania barier dla ich rozwoju czy też, co uznaję za bardzo istotne politycznych uwarunkowań napływu kapitału zagranicznego do Polski. Natomiast metoda decyzyjna (założenia dotyczące procesów decyzyjnych s. 6 autoreferat) stworzyła możliwość zbadania tworzenia przez państwo warunków dla ożywienia bezpośrednich inwestycji czy decyzji stosowania cen transferowych przez koncerny w Polsce. Ponadto dzięki niej zostały ukazane kontrowersje związane z finansowaniem działalności inwestorów zagranicznych w Polsce.

Autor cyklu z punktu widzenia nauk o polityce podjął się badań o istotnym znaczeniu naukowym i praktycznym. Przedmiotem tych badań uczynił bowiem politykę jaką prowadzi państwo wobec bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Dokonał tego głównie w odniesieniu do polskiej gospodarki. Jest to zagadnienie istotne z punktu widzenia prowadzenia skutecznej polityki gospodarczej państwa. Uznaję to zatem za atut tego opracowania. Waga tych badań jest istotna ze względu na to, że BIZ są jednym z ważnych czynników warunkujących rozwój gospodarczy. Generalnie wyróżnia się trzy rodzaje przepływu kapitału zagranicznego: bezpośrednie inwestycje zagraniczne, inwestycje portfelowe i kredyty zagraniczne.

Autor prawidłowo sformułował cel swoich badań. Wskazał hipotezę badawczą mówiącą, że polityka państwa i ryzyko polityczne stanowią kluczowe elementy w procesie podejmowania decyzji o podjęciu lub rezygnacji z inwestycji zagranicznych (autoreferat s. 5-6). Przedstawione przez Habilitanta wnioski weryfikują pozytywnie postawioną przez Niego hipotezę.

Swoje badania Pan dr Adam Szymaniak odniósł do trzech poziomów geograficznych: lokalnego, krajowego i międzynarodowego. Dzięki takiemu podejściu Habilitant ujął pełny przestrzenny obraz BIZ, chociaż głównie koncentrował się, co zaznaczył na poziomie krajowym. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne charakteryzują się wielowymiarowością,

w związku z tym prezentacja ich relacji z polityką państwa wymaga szerokiego podejścia. Sprowadza się to do przeprowadzenia badań nie tylko o charakterze politologicznym, co czyni Habilitant lecz również odwołania się do teorii przedsiębiorstwa, handlu czy finansów. Tylko analiza na poziomie czynników interdyscyplinarnych pozwoliła na całościowe uchwycenie prowadzonych badań przez Habilitanta. Świadczy to o dużej wiedzy Pana dr Adama Szymaniaka oraz posiadanej umiejętności korzystania z literatury właściwej dla różnych dziedzin nauki. Stanowi to niewątpliwie walor prezentowanego cyklu.

Tematyka analizy BIZ w literaturze przedmiotu jest powszechna, jednak w nikłym stopniu uwzględnia kwestie ich relacji w odniesieniu do polityki państwa i ryzyka politycznego. W tą mało rozpoznaną naukowo przestrzeń doskonale wpisuje się cykl publikacji Pana dr Adama Szymaniaka. Umiejętnie przedstawia On, że BIZ są najbardziej podatne na ryzyko polityczne i kształtowanie przez politykę państwa.

Zadowolenie z lektury przedstawionego do recenzji cyklu publikacji byłoby jeszcze większe, gdyby Habilitant bardziej wnikliwie uwzględnił w swoich opracowaniach kwestię ryzyka politycznego w odniesieniu do BIZ. Można byłoby uwzględnić w tym aspekcie chociażby programy gospodarcze najważniejszych partii politycznych w Polsce i późniejszy sposób realizacji tych deklaracji. Pozwoliłoby to również na wychwycenie pewnych mechanizmów wpływających na obniżenie lub zwiększenie ryzyka politycznego. Brakuje również w cyklu odniesienia się do wpływu kryzysu 2008+ na BIZ w Polsce. Ujęcie tej kwestii stanowi istotny brak cyklu. Pozwoliłoby to na ukazanie jaki wpływ na BIZ w Polsce miał kryzys oraz sformułowanie konkretnych wniosków co do prowadzenia polityki przez państwo w odniesieniu do bezpośrednich inwestycji zagranicznych i ryzyka politycznego.

Dla prawidłowego rozumienia cyklu publikacji, który powinien stanowić świadomie ukształtowaną całość, fundamentalne jest to, że nie może stanowić on przypadkowego zbioru. Powinno to być osiągnięcie o znacznym potencjale twórczym, a co najważniejsze wnosić znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce.

Przedstawiony dorobek w ramach osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitanta jako podstawa do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego posiada charakter politologiczny ze względu na przedmiot badań i zastosowane metody. Zawarte w cyklu publikacje mieszczą się tematycznie w tytule osiągnięcia naukowego. Spełniają również wymogi stawiane pracom naukowym. Zostały one napisane w zasadzie poprawnie pod względem merytorycznym i metodologicznym.

Podsumowując należy stwierdzić, że przedstawiony przez Habilitanta cykl publikacji stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce ponieważ:

- odnosi się do rzadko poruszanej w literaturze kwestii (niszowej kwestii) związanej z relacjami między polityką państwa i ryzykiem politycznym, a bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi,
- ukazuje politykę państwa i ryzyko polityczne jako główne determinanty absorpcji bezpośrednich inwestycji zagranicznych,
- odnosząc się do BIZ (istnieją jeszcze dwa rodzaje kapitału zagranicznego inwestycje portfelowe i kredyty zagraniczne) ujmuje najbardziej trwałe, a zatem istotne zależności z punktu widzenia rozwoju gospodarczego między podmiotem gospodarczym z zagranicy a państwem goszczącym (w tym przypadku głównie chodzi o Polskę),
- wskazuje na bariery polityczne polegające na sztucznym kreowaniu zagrożenia ze strony zagranicznego kapitału, co zmniejsza społeczną akceptację dla BIZ,
- zwraca uwagę, że offshoring usług jako instrument ograniczenia kosztów produkcji przy zachowaniu wysokiej jakości ich świadczenia wymaga specjalnej polityki ze strony państwa i odrębnych instrumentów.

Konkludując, przedstawiony przez Habilitanta cykl publikacji *Polityka państwa wobec bezpośrednich inwestycji zagranicznych* jako główne osiągnięcie badawcze - mimo wniesionych uwag krytycznych - oceniam pozytywnie. Jest to zagadnienie istotne dla poznania naukowego. Daje ono podstawy do poparcia wniosku o nadanie Panu dr Adamowi Szymaniakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

2.2. Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta

Habilitant poza podstawowym nurtem prowadzi badania w trzech obszarach: wybranymi problemami związanymi ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej i jej funkcjonowaniem, problematyką praw człowieka oraz społecznej percepcji i skuteczności policji w kontekście integracji z Unią Europejską. W ramach tych obszarów jak deklaruje Habilitant łącznie opublikował 33 pozycje. Jednak ja wynika z wykazu publikacji jest ich 31 (autoreferat s. 18-21). Potwierdza to również zawartości segregatora „Pozostałe publikacje”. Zmniejszeniu uległa pozycja artykułów w pracach zbiorowych. Korekty wymaga również struktura publikacji. Mamy jedną, a nie dwie publikację pod samodzielną redakcją naukową Habilitanta i dwie prace, a nie jedną pod współredakcją naukową. Do pozostałych publikacji w dorobku naukowym, wskazanych przez Pana dr Adama Szymaniaka nie można jednak

zaliczyć dwóch skryptów metodycznych i dwóch skryptów dydaktycznych. Należałoby je włączyć do publikacji ale z działalności dydaktycznej, co zostanie uczynione w dalszej części recenzji.

W dwóch publikacjach Autor deklaruje współautorstwo artykułów określając swój udział na 50% (autoreferat s. 19 pozycja 9 i s. 20 pozycja 3, drugi obszar badawczy). Dla lepszego udokumentowania należało to poprzeć stosownym zaświadczeniem, w którym określa się jaki jest dokładny wkład w przygotowanie publikacji. Należało również zadbać o zaświadczenie ze strony współautora. Przy pozycji *Społeczna percepcja jakości pracy Policji oraz koncepcji „zero tolerancji”*. *Wyniki badań opinii społecznej oraz klientów bezpośrednich Policji* Habilitant winien wykazać współautorstwo z inną osobą, procentowy udział i określenie wkładu swoim zaświadczeniem i współautora. Również tytuł pozycji Habilitanta pod Jego redakcją naukową brzmi *Samorząd a Policja. Kształtowanie bezpieczeństwa lokalnego*, a nie *Policja i samorząd. Kształtowanie bezpieczeństwa lokalnego* (autoreferat s. 20, trzeci obszar badawczy, poz. 3). Przy dwóch pozycjach pod współredakcją naukową brak określenia procentowego udziału i stosownych zaświadczeń o zakresie czynności wykonanych na rzecz publikacji (autoreferat s. 20, trzeci obszar badawczy, poz. 1, 2). Trudno również uznać za opracowanie naukowe pozycję pt. *Zarządzanie zasobami ludzkimi* składające się z dwóch stron jak wskazuje załączona dokumentacja (segregator pozostałe publikacje, pozycja 58).

Wartość publikacji podnoszą artykuły opublikowane w czasopismach „Przeglądzie Europejskim”, „Przeglądzie Politologicznym”, „Ruchu Prawniczym, Ekonomicznym i Socjologicznym” oraz „Przeglądzie Zachodnim”. Znajdują się one na liście B czasopism naukowych prowadzonej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Habilitant opublikował jeden artykuł w języku obcym. Sporządził On również ekspertyzę dla Ośrodka Wspierania Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Przedstawione do oceny pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze Pana dr Adama Szymaniaka mieszczą się w zakresie nauk o polityce. Zostały one napisane w zasadzie poprawnie pod względem metodologicznym, z wykorzystaniem właściwych metod i technik badawczych, jednak nie zawsze sygnalizowanych w pracach. Autor w swoich publikacjach posługuje się językiem naukowym wykorzystując umiejętnie źródła zagraniczne. Czyni to Jego prace bardziej dojrzałymi i wartościowymi. Publikacje Habilitanta są związane nie tylko z rodzimą uczelnią, lecz również z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce, co należy uznać za atut. Świadczy to o umiejętności współpracy Habilitanta z tymi ośrodkami. W perspektywie dalszego rozwoju naukowego należałoby kontynuować problematykę przedstawioną

w pierwszym obszarze badawczym. Pozwoliłoby to na ujęcie wpływu kryzysu jaki miał miejsce na bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce i Unii Europejskiej.

Stwierdzam, że osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta pod względem ilościowym i jakościowym (metodologicznym i merytorycznym) na poziomie zadawalającym spełniają wymogi jakie są stawiane osobom się starającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie nauk o polityce.

2.3. Bazy bibliometryczne

Z dokumentacji jaka przedstawił Habilitant wynika, że Indeks Hirscha wg bazy Web of Science wynosi dla Niego 4 (załącznik nr 3). Jednak według moich ustaleń jest on na poziomie 2. Po korekcie uznaję ten wynik za zadowalający jak na warunki polskich uczelni.

2.4. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

Granty jakie przedstawił Habilitant należałoby podzielić na dwie grupy: zrealizowane (9 grantów) i w trakcie realizacji (4 granty). Brak w dokumentacji wskazania podmiotów uczestniczących w grantach ogranicza wyłonienie ich o charakterze międzynarodowym. Jednak na podstawie źródeł finansowania można stwierdzić, że międzynarodowym grantem realizowanym przez Habilitanta jest grant *Wschód. Zachód. Demokracja. Międzynarodowy projekt badawczo-naukowy*. Z przedstawionych grantów biorąc pod uwagę wszystkie 10 ma charakter badawczy a pozostałe 3 dydaktyczny. Zatem te ostatnie powinny być umieszczone w dorobku dydaktycznym i współpracy międzynarodowej w przypadku grantów międzynarodowych. Zrealizowane przez Pana dr Adama Szymaniaka granty o charakterze badawczym były finansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowe Centrum Nauki, a więc kluczowe podmioty finansujące polską naukę. Jeden z grantów *Offshoring, outsourcing i shared services centers* został sfinansowany przez znaną firmę doradczo-konsultingową Deloitte. Stanowił on udaną próbę sfinansowania badań stosowanych, co należy uznać w warunkach Polski za istotne osiągnięcie. Realizacja tego grantu stworzyła jakże ważną i rzadką dla realizacji polityki gospodarczej państwa platformę współpracy i wymiany informacji między naukowcami, osobami zajmującymi się offshoringiem usług i praktykami. Potwierdzeniem znaczenia grantu był udział w nim znanych przedstawicieli świata nauki (prof. B. Liberska,

prof. A. Zaorska, prof. J. Misala, prof. Z.W. Puślecki, prof. K. Rybiński, prof. Z. Zimny z UNCTAD w Genewie) i biznesu (partnerzy z Deloitte, osoby ze szczebla zarządczego IBM Business Consulting). Tym samym Habilitant wykazał zdolności organizacyjne i udało Mu się zbudować wybitny zespół badawczy.

W zrealizowanych grantach badawczych aż w 4 Habilitant pełnił funkcję kierownika. Najwyższe kwoty pozyskane w ich ramach to 2,7 mln. zł, 1,8 mln. zł i 1,5 mln. zł. Kierując grantami Pan dr Adam Szymaniak wykazał się dużymi zdolnościami organizatorskimi. Samo przygotowanie projektów wymagało od Niego również dużej wiedzy związanej z konceptualizacją tych przedsięwzięć. Poza tym Habilitant pełnił jeszcze funkcję głównego wykonawcy i przewodniczącego Rady Programowej. Zrealizowane granty miały charakter politologiczny. Udział w projektach stanowi bardzo mocną stronę Habilitanta w realizacji wymogów związanych z nadaniem tytułu doktora habilitowanego. Obecnie Habilitant realizuje jeden grant badawczy jako kierownik, co stanowi dobrą prognozę dla dalszego rozwoju naukowego.

2.5. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych

Opierając się na dokumentacji i rzetelności jej przygotowania przez Habilitanta należy przyjąć, że uczestniczył On w 48 konferencjach. Szkoda jednak, że żadna z nich nie została udokumentowana stosownym zaświadczeniem. Ponadto jak wynika z dokumentacji Pan dr Adam Szymaniak nie przedstawił tytułów swoich wystąpień, co wskazuje na bierny udział w konferencjach mimo, że w autoreferacie (s. 21) deklaruje aktywny w nich udział. Takie przygotowanie dokumentacji traktuję jako pewnego rodzaju niedopatrzenie, nie sądzę bowiem, że na żadnej z konferencji, jak to wynika z dokumentacji Habilitant nie wygłosił referatu. Uwidacznia się też brak uczestnictwa w prestiżowych dla nauki kongresach, a odbyły się dwa Kongresy Politologii i jeden Kongres Europeistyki. Brak również w ostatnim czasie uczestnictwa Pana dr Adama Szymaniaka w odbywającej się co roku międzynarodowej konferencji o ugruntowanej wysokiej pozycji naukowej w Słubicach organizowanej przez WNPiD UAM.

Biorąc pod uwagę inne niż główne osiągnięcia naukowe, stwierdzam, że dają one podstawy do poparcia wniosku o nadanie Panu dr Adamowi Szymaniakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

III. Ocena w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

3.1. Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji

Habilitant wykazał udział w 48 konferencjach, w tym 13 to konferencje międzynarodowe, a pozostałe krajowe. Odbływały się one w różnych ośrodkach naukowych Polski. Nie zostały jednak poparte jak już wspomniano stosownymi zaświadczeniami.

3.2. Osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego

W ramach działalności dydaktycznej Habilitant prowadzi wykłady i ćwiczenia z przedmiotów: Międzynarodowy obrót usługami, Międzynarodowa ochrona praw człowieka, Business skills, Przedsiębiorczość dla doktorantów, Kształcenie na odległość, Umiejętności interpersonalne i praca w grupie oraz seminaria dyplomowe. Wypromował 26 magistrów i ponad 200 licencjatów. Za duży sukces Pana dr Adama Szymaniaka należy uznać nagrodę Ministerstwa Spraw Zagranicznych jaką otrzymała Jego seminarzystka w prestiżowym konkursie „Teraz Polska”. Habilitant prowadzi również warsztaty z *Kształcenia na odległość*. Znaczącym osiągnięciem w moim odczuciu jest również prowadzenie ogólnouniwersyteckich wykładów z Przedsiębiorczości dla doktorantów wszystkich kierunków UAM w Poznaniu. Cieszyły się one dużą frekwencją.

Aktywność dydaktyczna Pana dr Adama Szymaniaka znalazła uznanie wśród władz uczelni jak i studentów. Habilitant otrzymał 9 nagród Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i 7 nagród Dziekana WNS/WNPiD UAM w Poznaniu. Jest to dla mnie imponujący wynik. Potwierdzeniem uznania w oczach studentów jest otrzymana w 2016 r. nagroda za najlepszego wykładowcę w Wyższej Szkole Bankowej z którą Habilitant współpracuje. Pan dr Adam Szymaniak jest promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim przygotowywanym na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, co uznaję za ważne osiągnięcie w zakresie dorobku dydaktycznego i wartościowy krok ku dalszemu rozwojowi naukowemu. Dorobek dydaktyczny wpisuje się w nurt badań jakie prowadzi Habilitant. Jak już podkreślono znalazł on duże uznanie wśród władz uczelni i studentów, co potwierdza duże zaangażowanie dydaktyczne Pana dr Adama Szymaniaka.

Habilitant dał się również poznać jako solidny i dobry organizator. Pełnił/pełni następujące funkcje: Prodziekana ds. studenckich, Przewodniczącego Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia, Przewodniczącego Wydziałowej Komisji ds. Potwierdzenia

Efektów Uczenia, Egzaminatora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, Pełnomocnikiem Dziekana WNS/WNPiD ds. Pomocy materialnej, Pełnomocnika Rektora. Zasiada w szeregu gremiów zajmujących się organizowaniem dydaktyki i nauki. Pełniąc wskazane funkcje, jak wskazuje dokumentacja wywiązywał się z nich sumiennie i rzetelnie, a jego praca została oceniona bardzo wysoko. Ponadto Habilitant opracował koncepcje i wdrożył następujące działania: elektronicznego indeksu na WNPiD, Archiwum Prac Dyplomowych, systemu elektronicznych podań, systemu oceny nakładu pracy studenta w USOSie, systemu antyplagiatowego na WNPiD UAM. Przeprowadził warsztaty metodyczne i spotkania dla pracowników nauki. Jest koordynatorem projektu dotyczącego współpracy UAM z Lechem Poznań. Na szczególną uwagę zasługuje udział Habilitanta w Komitecie Organizacyjnym 24th World Congress of Political Science International Political Science Association, który odbył się w 2016 r. w Poznaniu. Zatem Pan dr Adam Szymaniak miał możliwość uczestnictwa jaką stworzył Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM i z której skorzystał w organizowaniu światowego Kongresu Politologii w Polsce, przedsięwzięcia o niepowtarzalnym charakterze i zasięgu. Uczestnicząc w Komitecie zapewne wzbogacił i tak już duże doświadczenie organizacyjne. Działalność dydaktyczna Habilitanta znalazła odzwierciedlenie w przygotowaniu dwóch skryptów metodycznych i dwóch skryptów dydaktycznych.

W ramach samodoskonalenia się Pan dr Adam Szymaniak zdobył 2 najbardziej liczące się na świecie certyfikaty metodyk zarządzania projektami: Prince2 Foundation oraz TenStep Project Manager Certification.. Jest również ekspertem przy Instytucie Konsultantów Europejskich. Przygotował On również ekspertyzę dla Ośrodka Wspierania Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Habilitant jest członkiem prestiżowej międzynarodowej organizacji naukowej International Political Science Association (IPSA), Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych (PTNP), Rady Programowej Ośrodka Badań i Edukacji Europejskiej oraz Kapituły Fundacji Universitatis Posnaniensis.

W ramach popularyzacji nauki Habilitant był pomysłodawcą i prowadził cykliczne wykłady otwarte na WNPiD w których uczestniczyli goście zewnętrzni. W 2016 r. wygłosił wykład *Mosty ekonomiczne* podczas sympozjum młodych ekonomistów wiodących uczelni ekonomicznych w Polsce. Brał udział w przygotowaniu debaty oksfordzkiej na Wydziale Prawa i Administracji UAM w Poznaniu. W samej debacie pełnił funkcję jurora. Habilitant współpracuje z Uniwersytetem III Wieku w Kościanie, dla którego przeprowadził 11 wykładów. Przeprowadził zajęcia z umiejętności miękkich w szkołach ponadgimnazjalnych dla

1050 uczniów, gdzie prowadzone są klasy policyjne. W ramach realizowanego grantu NCBR *Geocentrum doskonałości* przeprowadził 20 trzydniowych warsztatów z umiejętności miękkich dla studentów Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM w Poznaniu. Ponadto Pan dr Adam Szymaniak organizował spotkania z politykami, dziennikarzami, sportowcami, ekspertami, ambasadorami czy samorządowcami. W tym zakresie Habilitant przygotował i moderował ponad 100 takich spotkań. W spotkaniach uczestniczyły osoby o różnych preferencjach politycznych i światopoglądowych. Stanowiło to niewątpliwie mocną stroną tych spotkań. Współpracował z Inkubatorem Technologicznym Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego przy organizacji Poznańskich Dni Przedsiębiorczości Akademickiej prowadząc panel *Myśleć przedsiębiorczo na uczelniach*. Habilitant występował również w charakterze eksperta udzielając komentarzy i wywiadów dla mediów telewizyjnych TVP1, TVP2, TVN, TVN24 oraz radiowych Radio Afera, Radio Merkury.

W zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego Pan dr Andrzej Szymaniak zbudował silną pozycję o charakterze ponadregionalnym. Jego działania nie ograniczały się tylko do WNPiD lecz znacznie wykraczały poza jego ramy. Ze swoją wiedzą docierał on do zróżnicowanego pod względem wiekowym odbiorcy, co należy również uznać za atut. Wykazywał się przy tym odpowiednim przygotowaniem merytorycznym, sumiennością i klasą oratorską jak zostało to podkreślone w dokumentacji. Należy również zaznaczyć, że działania dotyczące dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego zostały poparte stosownymi dokumentami.

3.3. Osiągnięcia w zakresie współpracy międzynarodowej

W zakresie współpracy międzynarodowej Habilitant uczestniczył w zagranicznych stypendiach odbytych w University of Akureyri na Islandii, Universitat de Barcelona w Hiszpanii oraz Uniwersytet Hradec Kralowe w Czechach. Były to tygodniowe wyjazdy studyjne. W 2013 r. Pan dr Adam Szymaniak zrealizował wyjazd naukowo-badawczy do Azji Południowo-Wschodniej gdzie dokonał kwerendy źródeł w Singapurze, Malezji, Wietnamie, Kambodży i Tajlandii. Został on zrealizowany z grantu badawczego NCN za okres 2009-2012. Uzyskane w 1998 r. stypendium Deutscher Akademischer Austauschdienst, czyli przed otrzymaniem stopnia doktora Habilitant wykorzystał po jego uzyskaniu w roku akademickim 2001/2002 (zaświadczenie oraz autoreferat s. 2).

Podkreślenia natomiast w ramach współpracy międzynarodowej wymaga udział w Komitecie Organizacyjnym 24th World Congress of Political Science International Political Science Association, który odbył się w 2016 r. w Poznaniu oraz udział w Radzie Programowej

Poznańsko-Kilońskich studiów *Polacy i Niemcy w Europie*, z którego to Habilitant wywiązywał się w sposób wzorowy. Ponadto Habilitant jest członkiem znaczącej, prestiżowej międzynarodowej organizacji naukowej International Political Science Association (IPSA). Interesującym wydarzeniem wzbogacającym współpracę międzynarodową był udział Pana dr Adama Szymaniaka w Festival of Europe – 2005 in Lviv. Przejawem współpracy międzynarodowej jest realizacja grantu *Wschód. Zachód. Demokracja . Międzynarodowy projekt badawczo -naukowy* finansowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Habilitantowi udało się również zbudować międzynarodowy zespół badawczy, w którym uczestniczył prof. Z. Zimny z UNCTAD w Genewie przy realizacji grantu *Offshoring, outsourcing i shared services centers*.

W mojej ocenie przedstawiony dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpracy międzynarodowej przez Pana dr Adama Szymaniaka dają poparcie dla wniosku o nadanie Mu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

IV. Konkluzja ogólna recenzji

Uwzględniając wymogi jakie niesie za sobą Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zm.) oraz rozporządzenie z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165) stwierdzam, że wskazany przez Habilitanta cykl publikacji pt. *Polityka państwa wobec bezpośrednich inwestycji zagranicznych* jako osiągnięcie stanowiące podstawę do ubiegania się o ten stopień, pozostałe osiągnięcia w zakresie naukowo-badawczym, dydaktycznym i popularyzatorskim oraz współpracy międzynarodowej stanowią wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce. Uwzględniając zatem walor poznawczy całego dorobku popieram wnioszek o nadanie Panu dr Adamowi Szymaniakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

Ireneusz Kraś

